

Lesson 95

Binalik #3

Nabi Musa, Sara' Tuhan Masutsihin

Paluwas 1-20 (duk sinduwehin)

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan *“Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan”*.

Ellew inin **magbalik** ne isab kite bi si lapal me' nabihin, hātinin Aka-aka Mahāp magpakite bang sa'ingge a'a madusehanin makajari ngabentel si matahan Tuhan. Magbalik pe kite bi dem Kitab Tawrat, kitab sinulat we' Nabi Musa bu pinapī dem pikilanne we' Tuhanin. Bakas takitete bi ne we' mahalga' Kitab Tawrat inin si kēmon mamabaya' mangata'uhan mato'ohin. Kitab Tawratin hep kuwe' bentuk puwipul pangurung we' Tuhanin supaya niya' pamasti'ante bi kēmon takaleten bi bang to'o ke amban Tuhan atawa duma'in.

Si tagna' Kitab Tawratin takitete we' magduse papu'ten bi **Apu' Adam. Palatag dusenen** si kēmon tubu'annen kuwe' saki mekeleggey. Dusehin mo'o kasusehan, kamatey duk legga salama-lama, sa bakas pina'in andang we' Tuhanin. Saguwa' magsukul kite bi si Tuhan pegge' pina'in dem Kitab: *“Bisan pasōng nga'ekka duse me' a'ahin, pasōng pe te'ed Tuhanin malasa duk ma'ase' si me' a'a madusehanin.”* (Roma 5:20) Awe', pegge' ma'ase' Tuhanin – bisan pe ellew pag duse disi Apu' Adamin – magmahalayak ne Tuhanin we' papitune si dunya dembuwa' **Mangalekkatin**, supaya lekkatne me' tubu'an Apu' Adamin amban mulka' bino'o we' dusehin.

Si lesson dehelluhin, takaleten bi we' tapene' we' Tuhanin Nabi **Ibrahim** duk nanggup iye we' hinangne Nabi Ibrahim **bangsa ba'ahu**, duk we' paguwa' amban bangsa ba'ahu inin kēmon me' nabihin duk Mangalekkatin. Ubus, niya' anak Nabi Ibrahim, inēnan si Ishak, duk si Ishak niya' anakne inēnan si Yakub. Duk si Yakub niya' sempuk-duwe anakne lella manjari me' sempuk-duwe bangsa **Isra'el**.

Na, kuwe'itu pala'us ne kite bi magbalik istorihin supaya kitete bang sa'ingge ginuna we' Tuhanin me' tubu'an Nabi Ibrahimin, hāninen me' bangsa Isra'elin supaya tolo'anne manusiya'in bang sa'ingge Tuhanin duk bang inggehin lān subey tinuhutden supaya siye lumuwas amban hukuman Tuhan mabennalin. Lessonten ellew inin inēnan “**Sara' Tuhan Masutsihin.**”

Pag magistadi kite bi amban dem Kitab Tawrat, takitete bi we' pasagadan Tuhanin me' a'a Isra'elin manjari banyaga' si lahat Misir dem ampat hatu tahun sa bakas pina'alne pu Nabi Ibrahim masaley. Pag tekka waktu pangeddew Tuhanin, papīne **Nabi Musa** si me' bangsa Isra'elin. A'a Isra'el du isab Nabi Musa, saguwa' kasuligannen si astana' sultan Misirin, bu a'a la'at sultanin.

Dina'ak pī Nabi Musa si sultanin we' Tuhanin duk dina'ak magpa'in, “Inin bissā Tuhan Maniya'in, pa'in Tuhanin: **'Duhulanun me' a'akun paluwas** amban lahatnu supaya siye nambahayang si aku!’ ” Saguwa' ga' ngatu sultanin, ngudji pe iye, pa'inne, “Sine Tuhanin? Duk ga'i duhulanku me' bangsa Isra'elin paluwas!” Hangkan pinakitehan we' Tuhanin balakatnen duk bangsahannen si sultanin duk me' a'a Misirin sabab siyam bala' la'at manamal tekka si kēmon a'a lahat miya'an bukut hadja bang me' a'a Isra'elin. Saguwa' ga' magsusun sultanin duk ga' tuhutne bissā Nabi Musahin bisan pinakitehan we' Tuhanin me' tanda' sa miya'an duk hinangan meke'ulali'. Ubus pa'in Tuhanin pu Nabi Musa, “Niya' pe dembuwa' bala' patekkaku si lahat Misir duk sultannen. Ubus miya'an paluwasne ka'am iyan!” Ta'essebba ke bang ine bala' miya'an? Awe', **matey hep anak sakahin** si kēmon pamilya.

Ubus takaletete bi we' pinapatey we' Tuhanin anak sakahin si luma' sultanin duk si kēmon luma' lahat Misirin. Saguwa' ga' pinapatey me' anak saka bangsa Isra'elin, jānнен sabab **laha' bili-bili** ginunade pangalege patindeg duk bābag gawangden, sa bakas panganda'akan Tuhanin. Bakas nanggup hep Tuhanin, pa'inne: “**Laha' si gawangin, iye tanda' we' iyan luma' pala'ihanbin. Bang kiteku laha'in labeyante hadja ka'am. Ga' niya' bala' patapit si ka'am!**” (Paglappas 12:13) Hangkan, sabab laha' bili-bilihin, labeyan Tuhanin me' luma' bangsa Isra'elin duk ga' papateyane anakde sakahin. Sa miya'an tinimbul we' Tuhanin me' bangsa Isra'elin amban antanan sultan Misirin.

Bakas takitete ne we' istori sabab ellew Palabey Tuhanin niya' pe **hātine pesōng lalem** amban pagtimbul me' a'a Isra'el amban antanan sultan Misirin. Pegge' pina'in dem Kitab, pa'inne: “**Kēmon miya'an umantag si siye supaya mintang me' a'ahin.....tasulat isab inin para si kite bi pegge' sōng kiyamat ne dunyahin.**” (1 Korinto 10:11) Istori sabab laha' bili-bili pengelege me' a'a Isra'el diyata' bābag gawang luma'den supaya ga'i matey anakde sakahin duk tinimbul siye amban antanan sultan Misirin,

hinang dalilan du isab. **Dalilan iyan para lān pagtimbul** minemes we' Tuhanin, supaya timbulne a'a madusehanin amban antanan Nakura' Seyitanin, bu iye amu mas la'at amban sultan Misirin.

Pinakitehan kite dem Lapal Tuhanin we' kēmon manusiya' kuwe' **banyaga'**. Kaw niya' ka'am tapikilbi, pa'inbi, “Awe', kata'uhan kami we' banyaga' Tuhan kami!” Saguwa' pikilan iyan ga'i magtewwa' duk pina'in si Isa Panuhutanin dem Kitab Injil, pa'inne, “*Akahante ka'am mato'ohin, sasuku magduse, binanyaga' siye we' napsude magdusehin.*” (Yahiya 8:34) Duk pegge' kēmon manusiya'in banyaga' duse, banyaga' Nakura' Seyitanin isab siye, pegge' Nakura' Seyitanin amu dusehin. Bugtu' te'ed inin, sine-sine banyaga' Nakura' Seyitanin, ga'i iye makajari maluwas dine! Makajari ke we' banyaga'in paluwasne dinen? Niya' ke tapangurungne amunen supaya iye duhulanne paluwas? Kaw makajari bang amunen a'a hāp, saguwa' bugtu' ga'i makajari bang amunen Nakura' Seyitanin. Sali' du duk sultan Misirin Nakura' Seyitanin, ga'i siye ngatu nganduhulan banyaga'den paluwas, bisan sumiyan! Bisan sumiyan! Kamulka'an te'ed kite bi, me' manusiya'in! Niya' ke a'a makapaluwas kite bi amban antanan Nakura' Seyitan bakas mamanyaga' kitehin bi? Awe', pudjite Tuhanin, pegge' **niya' du Maluwas!** Pinapitu we' Tuhanin Dembuwa' mamaluwas kitehin bi! Iye Manimbul mabalakatan duk mabentelin, Isa AlMasi, mapitu amban surga'in duk bakas pina'al sabab iye we' kēmon me' nabihin.

Dem Kitab **Tawrat** bakas tabatsate we' nanggup Tuhanin mipis kōk Nakura' Seyitanin palabey amban Mangelekkat masutsi inanakan we' budjangin. Dem Kitab **Jabur** takalete we' nulat Nabi Da'ud sabab Mangelekkat inin we' inēnan iye we' Tuhanin Anakne. Duk takalete isab la'i we' pinapatey iyan iye bininasa te'ed – we' pinapeddi'an iye, duk tangannen duk bettisen ilogksok! Dem Kitab **Injil** ekka tabatsate sabab Manimbul mahāp inin. Iye si Isa, anak Mariyamin, ka'ellumnen ga' niya' salla'-salla'ne ubus bu matey iye diyata' olom sabab duseten bi duk ellum iye balik amban kamateyne. Awe', si Isa iye manumanan me' bakas sinulat we' me' kanabihan masaley sabab Manimbul madusehanin.

Dem Lapal Tuhanin inēnan Isa AlMasi “**Bili-bili Tuhanin.**” Sa me' bili-bili sinumbali' ellew Palabey Tuhanin – sa miya'an si Isa matey duk bu'usanne laha'nen supaya kite bi tatimbulne amban hukuman Tuhanin. Pag ubus me' de ngibu duk lime hatas tahun palabey, kemuwe tagna' ellew Palabey Tuhan pagtimbul me' a'a Isra'el sabab laha' bili-bilihin, ilansang si Isa, AlMasi Mabentelin, diyata' olom we' manusiya'in. Duk ellew Kādja'an Palabey Tuhanin ne te'ed pangalansangde iye diyata' olomin. Hangkan sa panuman si Isa umbaga'an kurban Nabi Ibrahimin, sa miya'an du isab **panuman si Isa umbaga'an bili-bili ellew Palabey Tuhanin.** Me' a'a mangalansang iye ellew miya'an, awam siye bang

ine hāti hininangde te'edin, saguwa' andang ne gara' Tuhanin dehellu pe amban papanjarine dunyahin we' AlMasihin hinangne kurban. (Payamanun Me' pinakita'u 13:8; Hinangan 3:17)

Si Isa hep kurban mangga' niya' salla'-salla'nen duk kurban panambusan sabab dusehin. Niya' subey mayedan para pangalekkat manusiya'in amban antanan dusehin, duk **laha' Isa AlMasihin pagbayed** pināku we' Tuhanin. Pina'in dem Kitab:

“Si Isa AlMasi hep matey pamuwas me' duseten bi, duk iye dalil bili-bili sinumbali' me' Yahudihin bang baytu Kādja'an Pangesseban Palabey Tuhanin.” (1 Korinto 5:7) *“Matu'uhin ga' te'ed niya' tahinangte bi supaya kite bi lumuwas amban duseten bi. Saguwa' pag tekka ellew pangeddew Tuhanin, matey si Isa AlMasi sababte bi me' a'a dusehanin. Hunit a'ahin maglilla' matey ngaganti'an a'a bentel. Inday, kaw isab niya' makatawakkal matey ngaganti'an a'a hāp manamal. Saguwa' pinakitehan we' Tuhanin bang sa'ingge hadje lasane si kitehin bi, sabab dina'ak we' ne pitu Isa AlMasi matey sababte bi sābute bi pe magdusehin!”* (Roma 5:6-8)

Na, taman inin ne hadja istori sabab Palabey Tuhanin. Kuwe'itu pikilte bang ine ta'essebte si me' bakas ta'ayate sabab sara' masutsihin pangurung Tuhan si me' a'a Isra'elin. Bakas takitete si pagistadite dem Kitab Tawratin we' pabagala Tuhanin sutsinen duk bangsahannen pu Nabi Musa duk me' a'a Isra'el dem lahat toho' manamal, pag duwa'i iye si Punu Sinai dem ebbut duk lugung duk lalat. Sa miya'an pangurung Tuhanin si me' a'a Isra'elin me' Sempū' Sara'nen duk niya' pe seddili panganda'akanne, bu kēmon miya'an inēnan *Sara' Nabi Musa*. Da'ak Tuhanin siye, pa'inne: **“Subey kalasahannu Tuhanin, Panuhutannun dambūs-būs ateynun duk pikilannun duk basagnun:** Da'a ka'am magtuhan seddili amban aku! Da'a ka'am ngahinangan di bi me' patta'-patta' tuhan-tuhan! Da'a sabbutun bi ēn TUHANIN bang ga' niya' kagunahanne! Essebun bi ellew pahalihanin we' subey pagaddatanbi pegge' ellew inin ellew pagli'i si Tuhan! **Subey kalasahannu sawe'nun kuwe' pangalasanu dinun:** Pag'addatanun bi sa'i-samabin! Da'a ka'am mapatey! Da'a ka'am magjina! Da'a ka'am nangkew! Da'a ka'am naksi' ga'i bennal sabab pagkasibin! Da'a ka'am pagnapsuhanun bi alata' pagkasibin!” Iye pina'in dem sara' masutsihin bakas pangurung Tuhan pu Nabi Musahin! Duk tinambahan pe we' Tuhanin me' panganda'akanne masutsi inin, pa'inne: **“Sasuku mangalanggalan dambuwa' hadja panganda'akan sara'in bisan ne tuhutne sinduwehin, talanggalanne ne kēmon sara'in!”** (Yakub 2:10) **“Sasuku ga'i makatuhut kēmon panganda'akan tasulat dem sara'in, asal pagmulka'an Tuhanin siye!”** (Galatiya 3:10)

Bagayku mapakalehin, **bakas tuhutnu ke sara' Tuhan masutsihin? Ga'i hep da'akne sinala'an pikilannun, bissānun duk hinangannun – kemuwe ellew panganak ka'uhin ngeregse' ellew kamateynun!** Kahaba' ellew duk kahaba' oras, ellew duk sangem, subey kalasahannu Tuhan, Panuhutannun, **dembūs-būs** ateynun, **dembūs-būs** pikilannun duk **dembūs-būs** basagnun. Inin du isab, subey kalasahannu sawe'nun **kuwe' pangalasanu dinun!** Bakas tuhutnu ke sara' masutsi ini? Kata'uhannu du duk kata'uhanku isab we' **ga' bakas tuhutte kēmon!** Pina'in dem Kitab, pa'inne: *“Ga' niya' a'a bentel si pagmatahan Tuhan, ga' niya' bisan dambuwa’.”* (Roma 3:10) *“Bang pa'inte we' ga' niya' duse-dusetē, akkalante hadja diten duk ga' niya' kabennal dem ateyten.”* (1Yahiya 1:8) Ga' niya' kite bi sigi-sigi nuhut kēmon panganda'akan Tuhanin, pegge' kēmon kite bi kemuwe inanakan, andang ne kite bi dusehan.

Kaw niya' nilew, pa'inne: Bang ga' niya' kite bi makatuhut sara' Nabi Musahin, we'ey sara' iyan pangurung kite bi we' Tuhanin? Mabaya' ke Tuhanin we' kēmon a'a lepas? Duma'in. Malasa Tuhanin duk kabaya'annen we' ga' niya' lepas! Na, ine jānnen hangkan pangurung Tuhanin panganda'akanne masutsihin si me' a'a madusehanin? Bu kata'uhanne andang we' ga' niya' makatuhutne? Ine maksud panganda'akan miya'an? Bakas sambungan Tuhanin ne panilew iyan, pa'inne:

“Ga' te'ed niya' a'a inampun duk kinimmatan bentel we' Tuhanin sabab panuhutne sara' Tuhanin, saguwa' sabab sara' Tuhanin hep pu'un kata'uhante bi we' dusehan kite bi.” (Roma 3:20) *“Pa'in kitabin we' kēmon manusiya'in dusehan duk kuwe' dalil pagbaya'an siye we' dusehin. Hangkan hep sabab sandelte pu si Isahin hadja, tasangkate kahāpan pananggup Tuhanin. Ka'urungan kite bi umul ga' niya' tamananne bang sandel kite bi pu si Isa AlMasi.”* (Galatiya 3:22)

Na, tasabutte ne we' pangurung Tuhanin panganda'akanne masutsihin si a'a madusehanin supaya tapakitehanne kite bi sala'ten si pagmatahanne, duk supaya tapakitehanne kite bi we' nesessita Isa AlMasi para si kite bi. Isa AlMasi hep mananggungan pangalegga matekka si kite sabab dusehin. Si me' manusiya' **tinggal du Isa AlMasi Panuhutanin manuhut sara' masutsi** pangurung Tuhan pu Nabi Musahin. Bakas takitete ne we' seddili manamal si Isa amban me' tubu'an Apu' Adamin, pegge' ga' niya' di saline magduse. Si Isa Lapal Tuhan Maniya' Salama-lamahin, bu pitu iye amban surga' inanakan we' budjang. Magbaran manusiya' iye kuwe' kitehin bi saguwa' ga' iye matuk si addatte mala'atin. Hangkan makajari iye missā sasang patu'une si dunyahin, pa'inne: *“Da'a ka'am magpikil we' hangkan ku pitu supaya ga'i ne binali sara' si Musahin duk me' panolo' kanabihanin. Ga'i ku pitu*

ngānan sara'in duk me' panolo' kanabihanin saguwa' supaya tumananku." (Mateo 5:17) Takalebi ke bang ine pina'in si Isahin? To'o du inin duk lalem duk hāp. Pa'in si Isa we' pitu iye si dunya supaya **tumananne sara' masutsi** bakas pangurung Tuhan pu Nabi Musahin! Tasabutbi ke hātinen? **Hinang si Isa para si kahāpante bi me' ga' tahinangte para si diten, pegge' tubu'an Apu' Adam kite bi. Tumananne te'ed kēmon sara' Tuhan masutsihin,** ubus miya'an, bu'usanne laha'nen diyata' olom supaya **tanggunganne pangalegga sabab sara'in para si kahāpante bi** duk supaya kite bi timbulne amban hukuman Tuhan mabentelin.

Ga'i si Isa patut matey, pegge' ga' te'ed iye bakas magduse. Saguwa' supaya ubusne planu pagtimbul bakas pananggung we' Tuhan palabey amban kanabihanin, paglilla' Panuhutanin si Isa umulnen amban di kabaya'anne para si kahāpante bi. Duk pag ubus iye matey supaya tabayedanne utang duseten bi, pinakellum iye balik we' Tuhanin katellu ellewnen! Pakale ka'am bang ine pina'in dem Kitab Masutsihin sabab inin. Pa'inne:

"Kite bi, me' magdambuwa' duk Isa AlMasihin, kuwe'itu ga'i ne kite ilegga we' Tuhanin....Ga'i kite lumuwas amban duseten bi sabab panuhutte sara'in pegge' manusiya' du hadja kite bi duk ga'i tatuhutte sara'in. Saguwa' niya' tahinang Tuhanin supaya ne kite bi ga'i tabo'o we' disalite bi magdusehin. Pinapitu we' ne anaknen inanakan tu'u si dunya magbaran manusiya' duk addatnen kuwe' addatten bi saguwa' ga' iye tabo'o magduse. Ilegga iye sabab duseten bi duk matey iye supaya kite bi ga'i ne tabo'o we' disalite magdusehin." (Roma 8:1,3)

Bagayku mapakalehin, ine inase-asenun? Ngandel ke kew si Aka-aka Māhap amban Tuhan sabab Mangalekkat Mabentel mananggung pangalegga me' dusenun? Atawa ngandel pe ke kew si hinangannu "mahāpin"? Da'a keyipatanun pina'in dem Lapal Tuhanin, pa'inne:

"Kēmon magpa'in we' kinimatan siye bentel we' Tuhanin sabab panuhutte sara'in, pagmulka'an Tuhanin du siye. Pegge' tasulat dem kitab, pina'in, 'Sasuku ga'i makatuhut kēmon panganda'akan tasulat dem sara'in, asal pagmulka'an Tuhanin siye. '...Saguwa' si AlMasi ilegga ganti'te bi duk pinaluwas kite bi we' ne amban pangalegga Tuhan si kitehin bi....supaya kēmon masandel si iyehin ga'i pasape' amban Tuhan saguwa' ellum siye salama-lama la'i si pana'anan Tuhanin!" (Galatiya 3:10,13; Yahiya 3:16)

Na, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin.....Si lesson balik, bang amban kahandak Tuhanin, ubuste magbalik si Kitab Kanabihanin duk payamante bang sa'ingge tumanan Isa AlMasi kēmon pina'al we' me'

nabi sabab iyehin. Sabab tahnangnen lukane gawang pagtimbulin duk kasanyanganin para si me' manusiya'in!

Karayaw urungan Tuhanin ka'am kata'u si me' pagistadite ellew inin duk karayaw tabanganne ka'am supaya ta'esebbi pananggup amban dem Lapalne inin:

“Kite bi me' magdambuwa' duk Isa AlMasihin, kuwe'itu ga'i ne kite ilegga we' Tuhanin!” (Roma 8:1)

Wassalam